

TEZGAHÜSTÜ TÜREV ARAÇLAR RİSK BİLDİRİM FORMU

Önemli Açıklama:

Tezgahüstü piyasalarda gerçekleştireceğiniz türev araç alım satım işlemleri sonucunda kâr elde edebileceğiniz gibi zarar etme riskiniz de bulunmaktadır. Bu sebeple, işlem yapmaya karar vermeden önce, karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamanız, mali durumunuzu ve kısıtlarınızı dikkate alarak karar vermeniz ve III-39.1 sayılı Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ'in 25. maddesinde öngörülen ve buna uygun olarak hazırlanan "Tezgahüstü Türev Araçlar Risk Bildirim Formu"nda yer alan hususları anlamanız gerekmektedir.

Müşterinin Banka nezdinde açacağı hesap ve bu hesap aracılığıyla yapılacak tüm tezgahüstü türev ürün alım satım işlemleri, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan ilgili mevzuat ve tüm benzeri idari düzenleme hükümlerine tabidir.

Tezgahüstü Türev Araç İşlemleri Hakkında Bilgilendirme:

1. Tezgahüstü türev araçlar, müşteri ihtiyaçlarına göre bankanın müşterileri ile organize piyasalar dışında yapılan işlem sözleşmeleridir. Bu tür işlemler, arbitraj ve koruma amaçlı olarak gerçekleştirilebilir.
2. Tezgahüstü türev araç işlemleri, tarafların ihtiyaçlarına uygun olarak karşılıklı pazarlığa dayalı olarak gerçekleştirilir. İşlem öncesinde, karşı tarafın yükümlülüklerini yerine getirme kabiliyetinin değerlendirilmesi önemlidir; zira merkezi bir karşı taraf bulunmamaktadır ve bu durum işlemlerin garanti edilmediği anlamına gelir ve karşı taraf riski içermektedir.
3. Bu işlemler, dayanak varlığın türü ve vade sonuna göre değişkenlik gösteren likidite riski taşımaktadır. Tezgahüstü piyasalarda ikincil bir piyasa bulunmadığı için, ve bazı koşullarda işlemin ters işlem ile kapatılması mümkün olmayacağından, likidite riski diğer sermaye piyasası araçlarına göre daha yüksektir. Piyasa dalgalanmaları sonucunda beklenen kazanç yerine zararla karşılaşmak mümkündür.
4. Yatırım kuruluşları ile yapılan işlemler, üçüncü şahıslarla gerçekleştirilmiş gibi değerlendirilmelidir. Bu nedenle, gerekli görülmesi durumunda sözleşme müzakerelerinde profesyonel danışmanlık alınması önerilir.
5. Tezgahüstü türev araç alım satım işlemleri risk bildirim formu, yatırımcıları mevcut riskler hakkında genel bir bilgilendirme sağlamayı hedeflemektedir. Ancak, bu tür türev araç sözleşmeleri, farklı ihtiyaçlara göre çeşitli şekillerde yapılandırılabilirdiğinden, alım-satım ve uygulama süreçlerinden kaynaklanabilecek tüm riskleri kapsamayabilir. Ayrıca, bu işlemler, farklı özelliklere sahip tarafların özel ihtiyaçlarına göre düzenlenmektedir. Yatırım kararı almadan önce, bu türev araçların ihtiyaçlarınıza

uygunluğunu ve içerdği risk unsurlarını dikkatlice değerlendirmeniz önemlidir ve gerektiğinde profesyonel destek almanız önerilir.

6. Piyasa riskine ilişkin değerlendirme ve takibi, tamamen riske maruz kalan işlem taraflarının sorumluluğundadır. İşleme aracılık eden kurumların yatırımcılara ve işlemin karşı tarafına veya taraflarına piyasa ve fiyat hareketleri hakkında bilgi verme yükümlülüğü yoktur.
7. Tezgahestü türev işlemleri sonucunda elde edilecek getiri kadar, karşılaşılabileceğiniz zarar da yüksek olabilir. Piyasa koşullarında beklenmeyen gelişmeler, yatırdığınız teminatların tamamını kaybetmenize veya zararınızın teminatınızı aşmasına neden olabilir.
8. Tezgahestü türev araç işlemlerinin kişisel ihtiyaçlara göre yapılandırılması ve diğer bir tarafa devir kısıtlamaları nedeniyle, işlemin başlangıç fiyatından veya herhangi bir fiyat üzerinden tasfiye edilmesi mümkün olmayabilir.
9. Yatırım kuruluşlarının emirlerinizi karşı taraf olarak yerine getirdiği durumlarda, siz zarar ederken onların kazanç sağlaması gibi durumlar olabilmektedir. Aşağıda “Çıkar Çatışması” başlığı altında izah edilen açıklamaların farkında olmalısınız.
10. Tezgahestü türev işlemlerinin erken sonlandırılması ve/veya dayanak varlıkların değiştirilmesi, yatırım kuruluşuyla yapılacak sözleşmelere bağlıdır. Bu koşulların yer aldığı sözleşme maddelerinin dikkatlice değerlendirilmesi ve gerekli olması durumunda yatırım kuruluşu ile müzakeresi önemlidir.
11. Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ek kur riskleri taşır. Kur dalgalanmaları nedeniyle değer kaybı, devletlerin döviz hareketlerini ve/veya yabancı sermaye hareketlerini kısıtlama ve ek ve/veya yeni vergiler gibi faktörler doğabileceği riskleri dikkate alınmalıdır.
12. İşlem türüne bağlı olarak, yatırım kuruluşu başlangıç ve sürdürme teminatı talep edebilir. Teminat tamamlama çağrısı yapılması da mümkündür.
13. Tezgahestü türev işlemlerinin üçüncü kişilere devri mümkün değildir.
14. Tüm işlemler, tarafların birbirleriyle imzalayacağı türev çerçeve sözleşme hükümlerine ve gerçekleştirilecek olan her işlem özelinde düzenlenecek olan işlem talimat formlarında yer alan hükümlere ve işlem koşullarına tabidir. Bu nedenle, sözleşmelerin ve işlem koşullarının işlem gerçekleştirilmeden önce müşteri tarafından dikkatle değerlendirilmesi büyük önem taşır.

Çıkar Çatışması:

Tezgahüstü türev araç işlemlerinde emir verdiğiniz yatırım kuruluşu, gerekli yetki belgelerine sahip olmak kaydıyla, emirlerinizi, işlemin karşı tarafı olarak kendi hesabından gerçekleştirebileceği gibi (portföy aracılığı yöntemi); yetkili bir başka yatırım kuruluşu hesabından sizin ad ve hesabınıza veya kendi adına ve sizin hesabınıza da (işlem aracılığı yöntemi) gerçekleştirebilir. Portföy aracılığı yönteminin uygulandığı durumlarda, yatırım kuruluşu size karşı taraf olarak pozisyon almakta ve sunulan hizmet ya da ürünün niteliği gereği sizin zarar etmeniz yatırım kuruluşunun kar elde etmesiyle sonuçlanabilmektedir. Tezgahüstü türev araç işlemlerinde genellikle portföy aracılığı yöntemi kullanılmakta olup bu durumlarda yatırım kuruluşu ile aranızdaki çıkar çatışmasının bilincinde olmalısınız.

Fiyatlandırma, Komisyon, Ücret ve Vergi Tutarları ve Oranları:

Tezgahüstü piyasalarda türev araç alım satım işlemleri için uygulanacak komisyon, ücret ve vergi tutarları hakkında bilgi sahibi olmanız önemlidir. Anlaşılmayan bir kesinti olduğunda, bu durumu bildirdiğiniz takdirde, tarafınıza yazılı veya sözlü olarak açıklama yapılabilir.

Fiyatlandırma, her işlem türü için belirlenen faktörlere göre şekillenecek ve yatırım kuruluşu tarafından onayınıza sunulacaktır. İşlemler işlem talimat formunda mutabık kalınan fiyatlar ile taraflar arasında gerçekleştirilir. Tezgahüstü işlemler genellikle maktu bir ücret veya komisyon gerektirmese de ilgili mevzuat uyarınca vergiye tabi tutulacaktır. Başlamadan önce, işlemlerinize ilgili vergi oranları ve varsa ek ücretler tarafınıza iletilecektir.

Ürünler:

Vadeli Döviz Alım-Satım İşlemi (Forward): Bu ürün, belirli bir tarihte, önceden belirlenen fiyat ve miktar üzerinden döviz alım veya satımını zorunlu kılar. Alıcı, vade tarihinde işlem talimatındaki şartlara uygun olarak belirlenen fiyat ve miktardan döviz satın alır; satıcı ise işlem talimatındaki şartlara uygun olarak belirlenen fiyat ve miktardan karşı para birimi cinsindeki döviz satar.

Bu ürün ile müşteri döviz kurundaki dalgalanmalardan etkilenmeden koruma sağlar. Ancak, vade sonunda piyasa kurunun müşteri lehine değişmesi durumunda, müşteri bu avantajdan yararlanamaz çünkü bir yükümlülük altına girmiş olur. Müşteri, bu sözleşmeyle kar veya zarar riski taşır.

Esnek (Flexi) Forward: Bu ürün, belirli bir miktardaki dövizin önceden belirlenmiş bir fiyattan, vade tarihinde ya da vade süresi içinde parçalı olarak alımı veya satımını içeren bir türev çeşididir. Alıcı, vade tarihine kadar işlem talimatındaki şartlara uygun olarak anlaşılan tutarın tamamını belirlenen kurdan almakla yükümlüdür. Eğer işlem

başlangıcında belirlenen tutarın tamamının alımı vade gününe kadar gerçekleşmemişse, kalan tutar vade tarihinde gerçekleştirilir.

Esnek Forward işlemi sonucunda vade tarihindeki piyasa kuruna bağlı olarak müşteri kar veya zarar edebilir.

Para Swap: İki farklı döviz cinsinden nakit akımlarının belirli bir süre için değiş tokuşunu içeren bir türev ürün çeşididir. Bu ürün ile, belirli bir valör ve vade tarihinde, önceden belirlenmiş döviz kuru seviyeleri üzerinden işleme konu olan döviz nakit akımlarının takası gerçekleştirilir. Temelde, bir spot ve bir Vadeli Döviz Alım-Satım (Forward) İşlemi (Forward) aracılığıyla anapara, vade başlangıcında ve sonunda birbirleriyle el değiştirilir ve müşterilerin döviz kuru riskini azaltmasına yardımcı olur.

Bu üründe eğer bir müşteri işlemi vadesinden önce kapatmak isterse, ilgili dövizlerin faiz oranlarındaki değişiklikler nedeniyle zarar etme olasılığı doğabilir.

Faiz Takas İşlemi (Interest Rate Swap): Tarafların, varlık veya borçlarına ilişkin faiz ödemelerini sabit ve değişken faiz oranları arasında değiştirmek amacıyla gerçekleştirdiği bir türev ürün çeşididir. Bu ürün ile, her Takas Tarihi'nde sabit ve değişken tutarlar arasındaki farkın takas edilmesini öngörülür. Faiz Takas İşlemleri yalnızca faiz ödemelerini etkiler; anapara miktarları değiştirilmez. Müşteri sabit faiz ödeyicisi ise, piyasadaki faizlerin yükselmesi avantaj sağlarken, düşmesi dezavantaj yaratır. Tam tersine, değişken faiz ödeyicisi olduğunda, yükselen faizler aleyhine, düşen faizler ise lehine bir durum oluşturur.

Çapraz Döviz Takas İşlemi (Cross Currency Swap): Tarafların, bir para birimindeki nakit akışlarını başka bir para birimine dönüştürmek için gerçekleştirdikleri bir türev ürün çeşididir. Bu ürün, her takas tarihinde farklı para birimlerinden hesaplanan sabit veya değişken tutarların takasını içerir. Faiz ödemeleri, nakit akışı vade tarihlerinde takası yapılan para birimlerinin sözleşmede belirlenmiş sabit ya da değişken faiz oranlarına göre taraflar arasında karşılıklı olarak gerçekleştirilir.

Değişken faiz ödeyen taraf için referans faiz, (işlem talimatında belirtilen TLREF, SOFR, ESTR, EURIBOR vb. gibi gösterge faiz oranı) oranındaki artışlar, değişken faiz alan taraf için ise düşüşler zarara neden olabilir. Ayrıca, takas edilen para biriminin değerindeki değişiklikler de zarar riskini beraberinde getirir.

Opsiyon: Bu ürün, alıcı tarafa belirli bir vade tarihinde veya vade boyunca bir ürünün fiyatını önceden sabitleme hakkı tanıyan, ancak zorunlu kılmayan bir türev ürün çeşididir. Alıcı, bu hakkı elde etmek için satıcıya bir prim ödeyecektir. Bu nedenle, opsiyon sözleşmesi, alıcı için bir hak sağlarken, satıcıyı bu hakkı satan taraf olarak yükümlülük altına sokmaktadır.

Opsiyon Alıcısı: Prim ödeyerek dayanak varlığın alım opsiyonlarında dayanak varlığı belli bir vadeye kadar veya vadede alma hakkını alan, dayanak varlığın satım

opsiyonlarında ise dayanak varlığı belli bir vadeye kadar veya vadede satma hakkını elde eden taraftır.

Opsiyon Satıcısı: Prim elde ederek dayanak varlığın alım opsiyonlarında, dayanak varlığı belli bir vadeye kadar veya vadede satma yükümlülüğü altına giren, dayanak varlığın satım opsiyonlarında ise dayanak varlığı belli bir vadeye kadar veya vadede alma yükümlülüğü altına giren taraftır.

Opsiyon Primi: Dayanak varlığı alma veya satma hakkının elde edilmesi için ödenen bedeldir.

Avrupa Tipi Opsiyon: Opsiyon alıcısının, dayanak varlığı sadece vade sonunda satın alma veya satma hakkına sahip olduğu opsiyonlardır.

Amerikan Tipi Opsiyon: Opsiyon alıcısının, vade süresi içinde istediği zaman dayanak varlığı alma veya satma hakkını kullanabileceği opsiyonlardır.

Alım (Call) Opsiyonu: Opsiyonu satın alan müşteriye (alıcı) belirli bir vadede veya bu vadeye kadar önceden belirlenmiş fiyat ve miktarda bir dayanak varlığı satın alma hakkı tanıyan, fakat bu satın alımı zorunlu kılmayan bir türev ürün çeşididir.

Alım (Call) Opsiyonu Alıcısı: Vade sonunda dayanak varlık fiyatı, opsiyon kullanım fiyatının altında kalırsa, alım opsiyonu alıcısı opsiyonu kullanmaz ve yalnızca ödediği prim kadar zarar eder. Eğer vade tarihindeki dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatının üzerinde ise, alım opsiyonu alıcısı opsiyonu kullanarak varlığı o fiyattan satın alır. Dayanak varlığın vadedeki spot fiyatı ile kullanım fiyatı arasındaki farktan prim çıkarıldığında elde edilen kazanç, alıcının toplam karı olur.

Alım (Call) Opsiyonu Satıcısı: Vade sonunda dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatının altında kalırsa, opsiyonun alıcısı opsiyonu kullanmaz ve alım opsiyonu satıcısı prim kadar gelir elde eder. Ancak vade tarihindeki dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatının üzerinde ise, alım opsiyonu satıcısı alıcıya varlığı kullanım fiyatı seviyesinden satmak zorundadır. Bu durumda, elde edilen toplam karı veya zararı hesaplamak için, elde edilen prim ile dayanak varlığın vadedeki spot fiyatı ve kullanım fiyatı arasındaki fark kadar karşılaşılan zarar dikkate alınır.

Satım(Put) Opsiyonu: Opsiyon alıcısına belirli bir vadede veya bu vadeye kadar, önceden belirlenmiş fiyat ve miktarda bir dayanak varlığı satma hakkı tanıyan, fakat bu satışı zorunlu kılmayan bir sözleşmedir.

Satım (Put) Opsiyonu Alıcısı: Vade sonunda dayanak varlık fiyatı, opsiyon kullanım fiyatının üzerinde kalırsa, satım (put) opsiyonu alıcısı opsiyonu kullanmaz ve sadece ödediği prim kadar zarar eder. Eğer vade tarihindeki dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatının altına düşerse, satım (put) opsiyonu alıcısı opsiyonu kullanarak varlığı o fiyattan

satar. Bu durumda, dayanak varlığın vadedeki spot fiyatı ile kullanım fiyatı arasındaki farktan prim çıkarıldığında elde edilen getiri hesaplanır.

Satım (Put) Opsiyonu Satıcısı: Vade sonunda dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatının üzerinde kalırsa, opsiyon alıcısı opsiyonu kullanmaz ve satım opsiyonu satıcısı prim kadar gelir elde eder. Ancak vade tarihindeki dayanak varlık fiyatı, kullanım fiyatının altında ise, opsiyon alıcısı hakkını kullanır ve opsiyon satıcısı varlığı kullanım fiyatı seviyesinden almak zorundadır. Bu durumda, elde edilen zarar, prim ile kullanım fiyatı ve dayanak varlığın vadedeki spot fiyatı arasındaki fark ile hesaplanarak elde edilir.

Satım (Put) opsiyonları, yatırımcılara piyasa hareketlerine göre esneklik sunarken, her iki tarafın da dikkat etmesi gereken çeşitli riskler barındırır. Satım (Put) Opsiyonu alıcısının ödediği prim kadar zarar etme durumu söz konusu iken, Satım (Put) Opsiyonu satıcısı potansiyel olarak sınırsız zarar riski taşır.

Bariyer Opsiyonlar: Bariyer opsiyonlar, belirli bir koşulun yerine getirilmesi durumunda geçerliliğini kazanan veya kaybeden opsiyonlardır. Bu koşul, dayanak varlığın işlem başlangıcında belirlenen bir bariyer seviyesine ulaşması ya da ulaşmaması ile ilgilidir.

Knock-In Opsiyon: Dayanak varlığın spot fiyatı işlem başlangıcında belirlenen bariyer seviyesine ulaşırsa opsiyon devreye girer. Opsiyon vade başında geçersizdir ve sadece belirli bir gözlem dönemi içerisinde işlem başlangıcında belirlenen bariyer seviyesine ulaşılması durumunda geçerli hale gelir.

Knock-Out Opsiyon: Dayanak varlığın spot fiyatı işlem başlangıcında belirlenen bariyer seviyesine ulaştığında opsiyon anlaşmasının geçerliliği sona erer. Bu opsiyon vade başında geçerli olarak başlayıp, gözlem döneminde herhangi bir anda, belirli bir gözlem dönemi içerisinde veya vadede belirlenen bariyer seviyesine ulaşıp ulaşılmadığı kontrol edilir.

Gözlem Süresi (Window Period): Her iki opsiyon türü için gözlem dönemi, normal opsiyon süresi ile aynı veya daha kısa olabilir. Knock-In veya Knock-Out seviyesine ulaşıp ulaşılmadığına dair kontrol Amerikan tipi olarak gözlem süresi boyunca veya Avrupa tipi olarak vade sonunda yapılabilir.

Türk Ticaret Bankası A.Ş., döviz işlemleri için güvenilir veri kaynaklarından, özellikle Bloomberg, 360T veya Reuters'ten elde edilen parite ve kur bilgilerini teyit amacıyla kullanacaktır. Eğer müşterinin bariyer seviyesinin tetiklenip tetiklenmediği konusunda banka ile bir anlaşmazlık çıkarsa, müşteri itirazını bu tetiklenme tarihinden itibaren 1(bir) iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. Bu itiraz Banka tarafından değerlendirilirken Banka veri kayıtları esas alınır.

Ayrıca, banka türev işlemlerde hesaplamaları gerçekleştiren taraf olarak belirlenmiştir. Uyuşmazlık durumunda, teyit işlemlerinin her zaman banka tarafından yapılacağı hususu

geçerlidir. Bu düzenlemeler, işlemlerin şeffaflığı ve güvenilirliği açısından önem taşımaktadır.

Tezgahüstü Türev Araçlar Risk Bildirim Formu, yatırımcıları mevcut riskler hakkında genel bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Ancak, bu form, farklı ihtiyaçlara uygun olarak çeşitlendirilmiş türev araç sözleşmelerinin alım-satım ve uygulamasından doğabilecek tüm riskleri kapsamayabilir. Bu nedenle, bu tür yatırımlara yönelmeden önce gerekli araştırmaların yapılması ve profesyonel yardım alınması hususu önem arz etmektedir.

İşbu risk bildirim formunda yer alan hususları okuduğumu, anladığımı, özgür iradem sonucu bu formu imzaladığımı ve bu formun bir örneğinin tarafıma teslim edildiğini beyan ve kabul ederim.

Lütfen aşağıdaki kutucuğa el yazınız ile “Okudum, anladım ve formun bir örneğini elden teslim aldım.” yazarak imzalayınız.

MÜŞTERİ

Adı Soyadı/Unvanı:

İmza: